

Voor en door de Leidse burgers

Een schenking aan het Leidse Museum De Lakenhal is een daad van verbinding. Het mecenaat is voor dit instituut van groot belang. Veel schenkers zijn tevens vrienden van het museum en zijn direct betrokken bij de uitbreiding van de collectie of de renovatie van de panden. Leiden en Museum De Lakenhal zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat velen die een emotionele band voelen met deze oude universiteitsstad die band vereeuwigden met een schenking aan het stadsmuseum.

Tekst: Jeroen Kuypers

In 1890 kreeg Museum De Lakenhal een eerste uitbreiding, bekostigd door de particulier Daniël Hartevelt. In 1922 volgde een tweede, gefinancierd door de gebroeders Pape, voor het destijds formidabele bedrag van 475.000 gulden. Ook de huidige miljoenenrenovatie, die voorjaar

2019 gereed zal zijn, is voor een kwart betaald via particuliere giften. "Wij zijn werkelijk een museum voor en door de Leidse burgers," zegt directeur Meta Knol. "Al investeert ook het gemeentebestuur fors in Museum De Lakenhal. Tijdens de voorbije economische crisis behoorde Leiden tot de weinige steden die niet bezuinigden op cultuur. 'Je kunt je geld beter naar het museum brengen dan naar de bank als je wilt dat het rendement opbrengt,' zei de toenmalige wethouder."

De Nachtwacht van de zestiende eeuw

De oorsprong van Museum De Lakenhal ligt vijf eeuwen terug. Tijdens de protestantse beeldenstorm bracht het religieus neutrale stadsbestuur het drieluik 'Het Laatste Oordeel' van Lucas van Leyden in veiligheid op het stadhuis. Daar heeft het drie eeuwen gehangen, tot het in 1874 zijn definitieve plek vond in het pas

opgerichte Museum De Lakenhal. Momenteel hangt het in bruikleen in de Eregalerij van het Rijksmuseum waar dagelijks 7000 mensen 'De Nachtwacht van de zestiende eeuw' bewonderen. Maar Museum De Lakenhal heeft ook even vermaarde moderne kunst in zijn bezit, zoals *Contra-compositie VII*, van Theo van Doesburg, dat recent werd aangekocht voor € 1,9 miljoen. De beweging *De Stijl*, werd precies honderd jaar geleden door Theo van Doesburg in Leiden opgericht. "Ook hier hebben particulieren een bijdrage geleverd, via de vrienden, het mecenaat of door gewoon zelf een bijdrage te schenken."

De Twaalf Apostelen

Schenken lijkt een passieve daad. Je laat iets na en dat is het dan. Maar bij een museum zet een nalatenschap juist het ene na het andere wiel in beweging. "We hebben een legaat gehad van een miljoen, waarvan de

Museum De Lakenhal in transitie
- Foto Karin Borghouts

helft is ingezet voor de renovatie en de andere helft zal worden gebruikt bij nieuwe aankopen," zegt Meta Knol. "Dat geld doet dus veel goeds voor Museum De Lakenhal." Maar ook kleinere bedragen zijn van belang, vult Hoofd Publiek Minke Schat aan: "Een aantal vrienden van het museum bezoekt jaarlijks de Tefaf. Het ene jaar werden we geattendeerd op een prachtig stuk Leids glaswerk dat volgens hen – maar ook volgens ons – eigenlijk in onze collectie thuishoorde, het andere zagen ze er opnieuw een Leids glas, maar op dat moment ontbrak ons het budget voor een aankoop. Daarop hebben ze zelf een tiental andere vrienden benaderd en gezamenlijk – onder de naam 'De Twaalf Apostelen' – het geld daarvoor bijeengebracht. Dergelijke initiatieven maken we geregeld mee. Een onderwijzeres die stopte met werken en emigreerde naar Tanzania verzocht haar leerlingen geen cadeau voor haar te kopen maar geld in te zamelen voor ons museum. Ze was hier als kind vaak geweest en had later haar klassen meegenomen naar Museum De Lakenhal. Het museum had een belangrijke rol gespeeld in haar leven en werk. Dat wilde ze op deze manier eren. We hadden een paar honderd euro verwacht, het werd een bedrag boven de duizend."

Exposities elders in Leiden

Museum De Lakenhal is in de loop van anderhalve eeuw een lappendeken

van panden en zalen geworden. De huidige renovatie is bedoeld om van het museum bouwkundig één geheel te maken, met het volle respect voor het historische karakter van de architectuur. Dat het project ruim twee jaar in beslag neemt is niets uitzonderlijks in museumland. De renovatie van het Mauritshuis duurde even lang – en dat is nog altijd jaren korter dan die van het Rijksmuseum. "Maar de sluiting wil niet zeggen dat de collectie al die tijd niet te zien zal zijn," zegt Meta Knol. "Onze topstukken zijn momenteel op reis en een nieuwe aanwinst als het schilderij van Theo van Doesburg tonen we op 13 mei tijdens een speciale gelegenheid waarbij we eenmalig open gaan. Voor de rest organiseren we veel exposities elders in Leiden. We gebruiken die twee jaar dus om de banden met de stad en haar bewoners extra aan te halen, door de Leidenaren niet naar hun museum te laten komen maar als Lakenhal de Leidenaren zelf op te zoeken."

Meer Gouden Eeuw

Stedelijke musea zijn er te kust en te keur. Vele zijn bijzonder en internationaal gerenommeerd, maar weinige zijn ook nog eens zo breed

georiënteerd als Museum De Lakenhal en gezegend met zoveel topstukken. Volgens Meta Knol heeft dat alles te maken met het bijzondere karakter van Leiden zelf. "In de zeventiende

eeuw telden we 80.000 inwoners en waren we de tweede stad van het land. Leiden was een internationaal centrum van wetenschap, kunst en industrie. Rembrandt maakte hier zijn eerste schetsen en de lakenindustrie fabriceerde voor de wereldmarkt. Nu zijn we met 120.000 inwoners relatief veel kleiner. We zijn nog steeds een wereldvermaard centrum van wetenschap maar de laatste lakenfabriek sloot de deuren in 1977. Die eeuwenlange geschiedenis is echter wel bewaard gebleven. Leiden is gespaard gebleven van de kaalslag door de stadsvernieuwing. Daardoor lijkt onze stad méér op de steden van de Gouden Eeuw dan welke andere ook. Maar nog beter dan aan de grachten en huizen is die grootse geschiedenis in Museum De Lakenhal te zien. Dat dit museum is opgericht en vanaf 2019 groter en mooier zal zijn dan ooit, is voor een belangrijk deel de verdienste van de Leidenaren zelf geweest."

MEER INFORMATIE

www.lakenhal.nl
Neem vrijblijvend contact op met Tara Lem (werving en relatiebeheer): 071-5165356 of t.lem@lakenhal.nl

MUSEUM DE LAKENHAL